

Пояснювальна записка

Тема інтегрованого уроку: „Географія походження сучасних ігрових видів спорту”.

Місце уроку в навчальному курсі: Географія 10 клас, Розділ II. „Регіони і країни світу”.

Тип уроку: інтегрований (формування нових знань), проблемний урок.

Навчальна мета: ознайомити учнів з особливостями поширення сучасних видів спорту; зазначити особливості впливу географічного середовища на розвиток окремих видів спорту; мотивувати на необхідність займатися спортом для свого професійного, соціального та громадянського майбутнього, поглибити міжпредметні зв'язки з фізичною культурою.

Розвивальна мета: розвивати логічне та аналітичне мислення, зацікавленість в отриманні найсучаснішої інформації, уміння робити власні судження; формувати відповідальне ставлення до здобуття нових знань як основи для подальшого особистісного зростання.

Виховна мета: виховувати відповідальність, взаємоповагу та взаєморозуміння.

Завдання:

освітні:

- виявити вплив географічних чинників (клімат, рельєф та ін.) на виникнення праобразів сучасних ігрових видів спорту;

- простежити взаємозв'язок торгівельно-економічних зв'язків територій, міграційних шляхів народів і їхніх етнокультурних взаємовпливів (традиції, звичаїв та ін.), пояснивши цим поширення сучасних ігрових видів спорту світом;

- установити зв'язки між навчальними дисциплінами на основі їх понятійного апарату.

розвиваючі:

- формувати вміння виділяти головні, вузлові проблеми і поняття, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, віднаходити закономірності

протікання процесів та, узагальнюючи це, уміти формулювати аргументовані відповіді на поставлені запитання;

- розвиток базових компетенцій учнів;
- формування умінь і навичок роботи з Інтернетом і мультимедійним устаткуванням.

виховні:

- виховувати почуття колективізму, толерантності, взаємодопомоги; прищеплювати почуття гідності і патріотизму.

Форми роботи: групова, фронтальна.

Методологічна база:

1. Географія 10 клас, рік: 2010, автори — В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, Видавництво — Генеза.

2. Географія 10 клас, автори: Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Видавництво: Оберіг, Харків, рік видання: 2010.

3. Географія: підр. для 10-го кл. (профільний рівень) *Автор:* Паламарчук Л.Б., Гільберг Т.Г., Безуглий В.В. Видавництво: Київ, Генеза, 2010 рік.

4. Навчальна програма з фізичної культури для професійно-технічних навчальних закладів, Київ 2013 р., автори: В.О.Павленко, Л.Ф.Духовний, С.О. Єфремова, О.Х.Неткал, В.С.Хрін, С.В.Атрощенко.

5. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи (рівень стандарту), Київ 2004 р.

6. Історія фізичної культури : навч. посібник / С.М. Філь [та ін.] ; ред. С.М. Філь. - Х. : ОВС, 2003. - 158 с.: іл. - Бібліогр.: с. 154-156. - ISBN 966-7858-29-4

7. Історія фізичної культури та спорту : навч. посібник / М.С. Солопчук ; Кам'янець-Подільський держ. педагогічний ун-т. - Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2001. - 235 с.: іл. - Бібліогр.: с. 219. - ISBN 966-7988-28-7

8. Померанцев Ю. Як до м'яча слава прийшла. Укр. мовою. Науково-художня книжка. Художник Є. Сендзюк. Видання друге, доповнене. Київ Веселка 1987 р. 270 с., іл. Автор книжки, кандидат медичних наук, спортивний лікар, у минулому спортсмен, розповідає про ігри з м'ячем, більшість яких внесено до програми літніх Олімпійських ігор. До книжки увійшли розповіді про футбол, волейбол, баскетбол, гандбол, водне поло тощо.

Методи роботи: ілюстративний, частково-пошуковий, опитування, вікторина.

Технології навчання: інтерактивні (діалогове, евристичне навчання), інформаційні.

Відмінні особливості:

Курси географії і фізичного виховання мають неабиякий світоглядний потенціал. Усвідомлюючи важливість формування в учнів якомога більш широкого базису знань, ми побудували інтегральний урок таким чином, щоб використовуючи їхні знання з географії та фізичної культури, сприяти сформуванню комплексного підходу до оцінки й узагальнення подій, явищ, розвивати уміння, використовуючи фактичний матеріал, давати аргументовані відповіді.

Система багатоаспектної оцінки завдань уроку дозволяє змінити мотиваційну основу діяльності учнів, залучити всіх до активної пізнавальної діяльності. Учні, узагальнюючи свої попередні знання, проходять шлях від стереотипно-абстрактного уявлення про формування різноманітних особливостей і потенцій певних територіальних утворень до об'єктивно-обґрунтованої оцінки цих територій. За такого підходу оцінювання процес навчання має у своїй основі чотири етапи. На першому етапі, відповідно до завдання, формується базис даних (мапи, статистичні характеристики, аналіз потенцій та ін.) про досліджуваний регіон. На другому відбувається розгляд наявної інформації. На третьому етапі - в уявленні учнів формується достовірна цілісна картина досліджуваного регіону. На четвертому етапі - відбувається формування індивідуального уявлення про цей регіон.

Для досягнення цілей уроку ми використовуємо інтерактивні освітні технології: евристичного, діалогового навчання й інформаційні. Ці навчальні та розвиваючі особливості технології спрямовані на свідому соціально організовану групову (командну) діяльність, на формування «зворотного зв'язку» між усіма її учасниками для досягнення взаєморозуміння і корекції навчального і розвиваючого процесу. Основа інтерактивних методів навчання - це пізнавальна спільна діяльність вчителя та учнів. Основу інтерактивного навчання складають: власний досвід учнів, їхня безпосередня взаємодія з

галуззю опанованих знань. Під час аналізу інформації учням не пропонуються готові знання, їх спонукають до самостійного пошуку інформації, використовуючи різні дидактичні засоби.

Інформаційні технології дозволяють раціонально організувати пізнавальну діяльність учнів під час навчально-виховного процесу, використовувати комп'ютери з метою індивідуалізації навчального процесу і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів.

Устаткування і матеріали: презентація «Географія походження сучасних ігрових видів спорту», презентація-вікторина «Географія спорту», електронна «Політична мапа світу», ноутбук, мультимедійний проектор, два комплекти (по одному на команду) не підписаних кольорових ксерокопій прапорів країн і винахідників сучасних ігрових видів спорту.

Конспект уроків географії в 10 класі.

Перебіг інтегрованого уроку

«Географія походження сучасних ігрових видів спорту»

№ з/п	Зміст	Дозування	Організаційно методичні вказівки
	Привітання викладачів з учнями класу. <i>Викладач географії.</i> Сьогодні ми проведемо незвичний урок – інтегрований – це урок, основу якого складають дві навчальні дисципліни: «Географія» і «Фізична культура».		Перевірити наявність учнів за списком групи.
	Видача роздаткового матеріалу. Організація робочого місця.		Учням роздаються два комплекти (по одному на команду) не підписаних кольорових ксерокопій прапорів країн і винахідників сучасних ігрових видів спорту.
	Повідомлення завдань уроку. <i>Викладач географії.</i> Спираючись на знання з географії, ми покажемо взаємозв'язок між походженням і поширенням сучасних ігрових видів спорту. <i>Викладач фізичної культури.</i> Сьогодні на уроці ми за допомогою понятійного апарату «Географії», мап, копій прапорів певних країн світу простежимо географію походження сучасних ігрових видів спорту.		<i>Розповідь викладачів.</i> Звернути увагу учнів на те, що виникнення видів спорту (ігор) на певних територіях нерозривно пов'язане з географією: природні умови (клімат, рельєф та ін.) регіону, країни.

Слайд 2

Тип уроку: інтегрований (формування нових знань), проблемний урок.

Мета: інтегрування знань про встановлення зв'язків між структурними компонентами змісту в рамках предметів географії і фізичної культури, з метою формування цілісного уявлення про географію походження сучасних ігрових видів спорту, як складової географічних компонент: клімату, рельєфу місцевості та ін.; географічних відкриттів, торгівельно-економічних зв'язків територій, міграції народів та їхніх етнокультурних взаємовпливів.

Завдання:

освітні:

- виявити вплив географічних чинників (клімат, рельєф та ін.) на виникнення праобразів сучасних ігрових видів спорту;
- простежити взаємозв'язок торгівельно-економічних зв'язків територій, міграційних шляхів народів і їхніх етнокультурних взаємовпливів (традиції, звичаїв та ін.), пояснивши цим поширення сучасних ігрових видів спорту світом;
- установити зв'язки між навчальними дисциплінами на основі їх понятійного апарату.

розвиваючі:

- формувати вміння виділяти головні, вузлові проблеми і поняття, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, віднаходити закономірності протікання процесів та, узагальнюючи це, уміти формулювати аргументовані відповіді на поставлені запитання;
- розвиток базових компетенцій учнів;
- формування умінь і навичок роботи з Інтернетом і мультимедійним устаткуванням.

виховні:

- виховувати почуття колективізму, толерантності, взаємодопомоги; прищеплювати почуття гідності і патріотизму.

<p>Слайд 3 «Ігрові види спорту»</p>	<p>Слайд 3 «Ігрові види спорту» <i>Викладач фізичної культури.</i> <i>Викладач географії.</i> Ігрові види спорту, як індивідуальні, так і командні, привертають найбільшу увагу засобів масової інформації, вони популярні в глядачів та вболівальників. До індивідуальних ігрових видів спорту належать ігри з ракеткою: теніс, настільний теніс, бадмінтон, ігри з м'ячем: гольф, боулінг, різноманітні різновиди більярду тощо. Часто такі види спорту мають також парний або командний варіанти. Найбільші аудиторії глядачів приваблюють командні види спорту: футбол та його різновиди (регбі, американський футбол, австралійський футбол), крикет, бейсбол, баскетбол, хокей, волейбол, алтимат та інші.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Доповнює текст слайду коротким переліком видів спорту (крикет, крокет, сквош, пушбол та ін.), які не менш популярні, ніж перераховані в тексті слайду.</p>
<p>Слайд 4 «Футбол»</p>	<p>Слайд 4 «Футбол» <i>Викладач фізичної культури.</i> <i>Викладач географії.</i> Ігри, подібні до сучасного футболу, існували в різних народів з давніх часів. Серед претендентів на прообраз футболу стародавні китайці (чжу-чу), древні римляни та греки (гарпастум), середньовічні італійці (кальчо), ацтеки. Однак нинішній футбол - це нащадок гри в м'яч у Британії. Перші правила гри, які розрізняли футбол і регбі, записано 1863 року, хоча перші футбольні клуби з'явилися раніше. Футбол за встановленими правилами набув популярності наприкінці ХІХ-го, на початку ХХ-го століття. Завдяки британським морякам гра потрапила до портових міст світу, а звідти поширилася територію країн Європи, Латинської Америки, Африки, Азії.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> Звертає увагу учнів на поширення футболу за допомогою мореплавства, а саме те, що Велика Британія свого часу була великою колоніальною імперією – Володаркою морів, її територія простягалася на чверть Земний суші. Отже, за допомогою культурно-економічних зв'язків футбол, насамперед, потрапив до колоній Великої Британії.</p>

Слайд 5 «Футбол»

Слайд 5 «Футбол»

Викладач географії.

Викладач фізичної культури.

ФІФА було засновано 21 травня 1904 року в Парижі. Країнами-засновниками були Бельгія, Данія, Іспанія, Нідерланди, Франція, Швейцарія і Швеція; трохи пізніше цього ж року до ФІФА приєдналася Німеччина, а ще за рік Австрія, Англія й Італія. Перші змагання під егідою ФІФА відбулися 1906 року. Наступні змагання під егідою ФІФА — футбольний турнір на Олімпійських Іграх 1908 року в Лондоні.

У наш час за кількістю гравців на всіх рівнях футбол поступається лише легкій атлетиці й посідає перше місце серед командних видів спорту.

Пелé - бразильський футболіст. Єдиний гравець, який тричі вигравав Чемпіонат світу з футболу (1958, 1962 і 1970). За кар'єру забив понад 1289 голів (провівши близько 1365 ігор) і став одним з найрезультативніших гравців в історії футболу. Найкращий бомбардир збірної Бразилії всіх часів — 77 голів. Визнаний найкращим футболістом XX століття за версією ФІФА.

Викладач географії.

Викладач географії доповнюю розповідь про футбол демонстрацією прапорів Китаю, Італії, Греції, Великою Британії і Бразилії.

<p style="text-align: center;">Слайд 6 «Регбі»</p>	<p>Слайд 6 «Регбі» Викладач фізичної культури. Викладач географії. Уважається, що саме 1823 року відбувся знаменитий демарш учня коледжу Брейзнос Вільяма Вебба Елліса, унаслідок чого регбі і футбол остаточно розділилися на два самостійні види спорту. 7 квітня 1823 настав пам'ятний для історії спорту день, коли на поле коледжу міста Регбі в день річниці перемоги під Ватерлоо шістнадцятирічний Вільям Вебб Елліс (William Webb Ellis) схопив м'яча руками і кинувся з ним до «міста» суперників. Це було порушення правил, але воно й дало поштовх до виникнення нової гри. Перші правила гри в регбі були видані 1846 року. 26 жовтня 1863 року в лондонській таверні «Вільна людина» відбулося повне розділення прихильників футболу та регбі.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Доповнює текст слайду інформацією про популярність регбі. Регбі популярний вид спорту в усьому світі, надто в країнах Британської співдружності. У певних країнах і регіонах — це вид спорту номер один. Серед них Нова Зеландія, Південна Африка, Ірландія, Уельс, південь Франції.</p>
---	--	--	---

Слайд 7 «Регбі»

Викладач географії.

Викладач фізичної культури.

1871 року було створено Союз регбі (Rugby Football Union), який об'єднав двадцять один англійський клуб. Тоді ж з'явилися офіційні правила гри. 1873 року виник Союз регбі Шотландії (Scottish Rugby Union), 1875 року - ірландський союз. 1890 року вони об'єдналися в Міжнародну раду регбі (International Rugby Football Board), до якої пізніше увійшли Австралія, Нова Зеландія і Південна Африка.

Поступово гра поширилася до інших країн. 1934 року було створено Міжнародну аматорську федерацію регбі (FIRA).

Регбі з'явилося в програмі паризької Олімпіади 1900. Перше місце посіла Франція, друге - Німеччина, третє – Велика Британія.

Ім'ям Вільяма Вебба Елліса названо найпрестижніший трофей у регбі, який вручається переможцю Чемпіонату світу.

Викладач географії.

Демонструючи прапори країн, акцентує увагу учнів на прапори Англії і Великою Британії, пояснивши, що означають складові кожного з прапорів.

<p style="text-align: center;">Слайд 8 «Баскетбол»</p>	<p>Слайд 8 «Баскетбол» <i>Викладач фізичної культури.</i> <i>Викладач географії.</i> Найдавніші згадки про гру з м'ячем, подібну до баскетболу, віднаходять у записах індіанських народностей Мексики і Центральної Америки і відноситься до 1500 року до нашої ери. Тлатчлі — культові ігрища, що проводилися на спеціальних стадіонах «тлахос» (залишки яких збереглися до наших днів), майданчик для гри, прямокутної форми, огорожений високими стінами (3-4 м) з трибунами для глядачів, а двом командам доводилося влучити каучуковим м'ячем у кільце суперників, яке було вертикально закріплене в середині короткої сторони площадки. Плем'я майя грало в гру <i>Пок-та-пок</i>, яка за змістом нагадувала ацтекську.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Коротко розповідає про основні принципи ігор-праобразів сучасного баскетболу.</p>
<p style="text-align: center;">Слайд 9 «Баскетбол»</p>	<p>Слайд 9 «Баскетбол» <i>Викладач географії.</i> <i>Викладач фізичної культури.</i> На відміну від багатьох видів спорту, народження яких обросло міфами і легендами, початок баскетболу було точно задокументовано, адже його вигадав і поширював Джеймс Нейсміт. Батьківщиною баскетболу прийнято вважати Сполучені штати Америки. Гру було придумано в грудні 1891 року в навчальному центрі Християнської молодіжної асоціації в Спрингфілді, штат Массачусетс. Аби урізноманітнити уроки з гімнастики, молодий викладач, доктор Джеймс Нейсміт, який народився 1861 року в містечку Рамсей, штат Онтаріо, Канада, вигадав нову гру.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> На мапі США показує місто Спрингфілд штату Массачусетс, де викладав Джеймс Нейсміт, а також місто Міссісіпі-Міллс у Канаді, де він народився.</p> <hr/> <p><i>Викладач фізичної культури.</i> Повідомляє учням, що окрім винайдення баскетболу Джеймсу Нейсміту також належить авторство ще одної гри – нетболу.</p>

<p>Слайд 10 «Баскетбол»</p>	<p>Слайд 10 «Баскетбол» Викладач географії. Викладач фізичної культури. Перший Чемпіонат світу серед чоловіків проведено 1950 року в Аргентині (переможець зб. Аргентини), а 1953 року в Чилі — серед жінок (переможець зб. США). Чинні чемпіони світу: серед чоловіків – зб. США (2014), серед жінок – зб. США (2014). Чинні Олімпійські чемпіони: серед чоловіків – зб. США (2016), серед жінок – зб. США (2016). Найпрестижніші змагання серед збірних команд країн — Олімпійські ігри, Чемпіонат світу з баскетболу, а серед клубних — чемпіонат НБА (США і Канада) та в Європі — Євроліга УЛЕБ, Єврокубок та Кубок виклику ФІБА.</p>	<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Коментує зображений на слайді момент історичної перемоги збірної СРСР над збіроною США у фінальній грі XX Олімпійських ігор 1972 року в Мюнхені. Кидок за три секунди до завершення часу гри виконує Олександр Белов (№ 14); рахунок матчу 51-50 на користь збірної команди СРСР. До складу збірної СРСР входило два гравці з тодішньої УРСР – Анатолій Поливода та Сергій Коваленко.</p>
-----------------------------	--	--

Слайд 11 «Волейбол»

Викладач фізичної культури.

Викладач географії.

Винахідником волейболу вважається Вільям Джон Морган, викладач фізичного виховання коледжу Асоціації молодих християн (YMCA) в місті Голіоке (штат Массачусетс, США). 9 лютого 1895 року в спортивній залі він підвісив тенісну сітку на висоті 197 см, і його учні, кількість яких на майданчику не обмежувалося, почали перекидати через неї баскетбольного м'яча.

Морган назвав нову гру «мінтонет». Роком пізніше гра демонструвалася на конференції коледжів асоціації молодих християн у Спрінгфілді і за пропозицією професора Альфреда Т. Хальстеда отримала нову назву — «волейбол».

1897 року було опубліковано перші правила волейболу. Загальні правила гри сформувалися в 1915-25 рр.

У країнах Америки, Африки, Європи практикувався волейбол з шістьма гравцями на майданчику, в Азії — з дев'ятьма або дванадцятьма гравцями на майданчику 11×22 м без зміни позицій гравцями під час матчу.

Викладач фізичної культури.

Розповідає про особисте знайомство винахідників баскетболу і волейболу - Вільяма Джона Моргана і Джеймса Нейсмита.

Викладач географії.

Демонструє на мапі штату Массачусетс (США) відстань між містами Спрінгфілд і Голіок.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Слайд 12 «Волейбол»</p>	<p>Слайд 12 «Волейбол» <i>Викладач географії.</i> <i>Викладач фізичної культури.</i> З 18 по 20 квітня 1947 року в Парижі проводиться перший конгрес з волейболу за участі 14 країн (Бельгія, Бразилія, Угорщина, Голландія, Єгипет, Італія, Польща Португалія, Румунія, США, Уругвай, Франція, Чехословаччина і Югославія), на якому була створена міжнародна федерація волейболу - Federation Internationale de Volleyball (FIVB). Країнами-засновниками були Бельгія, Бразилія, Італія, Ліван, Польща, Туреччина, Франція, Чехословаччина. З 2006 року FIVB об'єднує 219 національних федерацій волейболу. Волейбол - найпопулярніший вид спорту на планеті. Найрозвиненіший волейбол, як вид спорту, у таких країнах: Бразилія, Італія, Китай, Росія, США, Японія, Польща. Чинні чемпіони світу: серед чоловіків - збірна Польщі (2014 р.), серед жінок – збірна США (2014 р.). Чинні Олімпійські чемпіони: серед чоловіків - збірна Бразилії (2016 р.), серед жінок – збірна Китаю (2016 р.).</p>	<p><i>Викладач географії.</i> Пояснює, демонструючи прапор Франції, чому Міжнародна федерація волейболу FIVB використовує у своїй назві французьку мову.</p>
--	--	---

<p style="text-align: center;">Слайд 13 «Гандбол»</p>	<p>Слайд 13 «Гандбол» <i>Викладач фізичної культури.</i> <i>Викладач географії.</i> Гандбол, у нинішньому його варіанті, придумали данські футболісти на рубежі XIX і XX століть — як заміну футболу, для гри взимку. У гандбол грають руками, а до складу кожної команди входять 6 гравців і воротар. На згадки про «прабатьків» цього виду спорту — стародавні ігри з м'ячем руками — можна натрапити ще в «Одіссеї» Гомера та в працях давньоримського лікаря Клавдія Галена. Датою зародження спортивної гри з м'ячем, зареєстрованої в міжнародній спортивній класифікації за назвою «гандбол» (ручний м'яч), прийнято вважати 1898 рік, коли викладач фізичного виховання реального училища данського міста Ордруп Хольгер Нільсен запровадив на уроках фізичної культури жіночих груп гру з м'ячем, названу «хаандболд» («хаанд» — рука і «болд» — м'яч), в якій на невеликому полі змагалися команди із 7 гравців, передаючи м'яч одне одному і прагнучи закинути його у ворота.</p>	<p><i>Викладач географії.</i> Пояснює учням, показуючи на мапі Данію (та її прапор), що внаслідок кліматичних умов цієї країни спортсмени взимку змушені переносити свої тренування до спортивних зал.</p>
--	---	---

Слайд 14 «Гандбол»

Викладач географії.

Викладач фізичної культури.

Сучасні дослідження дозволяють віднести дату зародження гандболу до більш раннього періоду. 1890 року в Чехії поширюється народний варіант гри з м'ячем, названий «хазена». У грі без обмежень перекидали і ловили м'яча в змішаних групах без єдиноборств.

1917 р. берлінець Макс Хейзер із двох ігор склав нову гру для жінок - «ручний м'яч». 1918 року на міжнародному рівні культивувалися дві течії гри: чеська хазена (на сході) і німецький гандбол (на півночі і заході). 1920 р. у Берліні відбулися перші ігри Кубка і першості Німеччини з ручного м'яча. 1925 року відбулася перша міжнародна зустріч Німеччина - Австрія. Німеччина програла з рахунком 5:6.

Визнання гандболу міжнародним видом спорту 1926 року сприяло його розвитку. З'явилися клуби в Люксембурзі, Швейцарії, Іспанії та інших країнах.

1928 року в Амстердамі створено Міжнародну аматорську федерацію гандболу (англ. *IAHF*).

1936 року гандбол включено до програми XI Літніх Олімпійських ігор у Берліні. Олімпійським переможцем стала команда Німеччини.

Викладач фізичної культури.

Розповідає учням про відмінності праобразів сучасного гандболу в Чехії і Німеччині, згадавши при цьому, що в гандбол на початку його становлення грали команди по 11 гравців у кожній, 11х11.

Слайди 15 «Бейсбол»

Викладач фізичної культури.

Викладач географії.

Девід Блок знайшов перший запис про гру під назвою «Басс-бол» ((англ.)

Bass-Ball) у Суррей 1749 року.

Найбільш рання згадка про бейсбол міститься в дитячій книжці 1744 року, виданій в Англії, — «A Little Pretty Pocket-Book». У ній наведено римований опис «бейсболу» і зображено поле, яке нагадує сучасне.

Англійський юрист Вільям Брей зробив запис про гру в бейсбол 1755 року в Гілфорді, графство Суррей.

Цю ранню форму гри привезли до Канади англійські іммігранти. Раундерз також була привезена до США канадцами британського та ірландського походження.

Перша згадка про бейсбол у США датована 1791 роком. Це було розпорядження міської влади міста Піттсфілд (Массачусетс), яким заборонялося грати в гру поблизу нового міського дому молитви.

1796 року гра вже була досить відомою, вона згадується в німецькому шкільному підручнику серед інших популярних розваг. Автор описує «*englische Base-ball*» як змагання між двома командами, в якому «відбивач має три спроби відбити м'яч, перебуваючи в домі».

Викладач географії.

Показує на мапі країни Європи, з яких переважно відбувалася імміграція до Нового Світу та основні її шляхи.

<p style="text-align: center;">Слайди 16 «Бейсбол»</p>	<p>Слайд 16 «Бейсбол» Викладач фізичної культури. Викладач географії. Александр Картрайт вважається «батьком» сучасного бейсболу Станом на початок 1830-х років існувала низка різних ігор з биткою та м'ячем без чітких правил, в які грали в Північній Америці і які визнаються ранніми формами бейсболу. Місцеві жителі часто називали ці ігри «таун-бол» (тобто, міський м'яч), хоча також вживалися назви «раунд-бол» і бейсбол. Один з найбільш ранніх прикладів гри, який був описаний детально одним із очевидців, відбувся у Бічвіллі (Онтаріо) 1838 року. Описана гра була багато в чому подібна до бейсболу, але мала також значні відмінності. 1845 року житель Нью-Йорка, член клубу «Knickerbockers» Александр Картрайт уклав правила гри в бейсбол, так звані «Нікербокерзські правила». 19 червня 1846, відбувся перший матч за правилами Картрайта. Нікербокерзські правила стали основою для розвитку сучасних правил упродовж другої половини століття.</p>	<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Пояснює основні принципи гри в бейсбол. Розповідає про подібність української гилки й бейсболу.</p>
---	---	--

<p style="text-align: center;">Слайд 17 «Софтбол»</p>	<p>Слайд 17 «Софтбол» <i>Викладач фізичної культури.</i> <i>Викладач географії.</i> Софтбол, спортивна командна гра з м'ячем - різновид бейсболу, точніше - найближчий його родич. Бейсбол для закритих приміщень, названий згодом софтболом, був винайдений журналістом Джорджем Ханкоком (George Hancock) 1887 року. З'явився в Чикаго наприкінці XIX століття як одна з форм тренування бейсболістів узимку. Спершу призначена виключно для приміщень, ця гра незабаром вийшла на відкриті майданчики і набула широкого поширення спочатку в Америці, а потім і за її межами в Європі, куди її завезли американці під час Другої світової війни.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> Пояснює учням, як сезонні зміни погоди можуть стати причиною появи нової гри: бейсболісти узимку змушені були перенести свої тренування та матчі до спортивної зали, у такий спосіб започаткувавши новий вид спорту - софтбол.</p>
<p style="text-align: center;">Слайд 18 «Софтбол»</p>	<p>Слайд 18 «Софтбол» <i>Викладач географії.</i> <i>Викладач фізичної культури.</i> Спочатку в софтбол грали виключно чоловіки, але поступово гра дедалі більше подобалася жінкам, головно після створення 1933 року Аматорської Асоціації софтболу Америки. Перший офіційний матч із софтболу відбувся 1820 року в Нью-Йорку. Раз на два роки проводяться Чемпіонати світу (у жінок з 1965 року (Мельбурн (Австралія)), у чоловіків з 1966 року). Гра поширена в США, Канаді, Мексиці, Австралії, Японії, на Кубі. Олімпійський статус з 1996 року в Атланті, де перемогли представниці США. Найбільш титулований клуб України – “НІКА” – Луганськ. Здобутки команди – Чемпіонки України – 21 раз, Володарки Кубка України – 15 разів, 1 місце Кубок Європейських Чемпіонів (2011 р., група В).</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Доповнює текст слайду короткою розповіддю про досягнення і здобутки жіночої софтбольної команди «НІКА» - Луганськ.</p>

Слайд 19 «Бадмінтон»	<p>Слайд 19 «Бадмінтон» Викладач фізичної культури. Викладач географії.</p> <p>Походить ця гра ще із Стародавнього Сходу та Древньої Греції.</p> <p>Початком сучасного бадмінтону прийнято вважати 1872 рік. Саме тоді герцог Бофорт (Henry Somerset, 8th Duke of Beaufort) привіз з Індії ракетки і м'яч з пір'ями до свого помістя Бадмінтон у Глостерширі, Англія (звідси й назва).</p> <p>Перші правила гри були створені англієцями 1887 року й у своїй основі збереглися дотепер.</p> <p>1883 року створюється Асоціація прихильників бадмінтону, а 5 червня 1934 року — Міжнародна організація бадмінтону IBF, яка відтоді й організовує численні змагання з бадмінтону.</p>		<p><i>Викладач географії.</i></p> <p>Нагадує учням, що свого часу територія сучасної Індії входила до складу Британської імперії.</p> <p>Робить акцент на тому, що назва гри «Бадмінтон» чи не єдина серед назв видів спорту (ігор), яка, так би мовити, географічна, пов'язана з назвою населеного пункту.</p>
Слайд 20 «Бадмінтон»	<p>Слайд 20 «Бадмінтон» Викладач географії. Викладач фізичної культури.</p> <p>Світові чемпіонати проводяться з 1977 року що два роки і включають індивідуальні змагання чоловіків та жінок, парні змагання чоловіків і жінок, змагання змішаних пар тощо.</p> <p>З 1992 року (XXV ОІ в Барселоні) бадмінтон олімпійський вид спорту.</p> <p>Світова першість належить країнам Азії (Китай, Південна Корея, Індонезія).</p> <p>Бадмінтон за популярністю в деяких країнах на другому місці після футболу (наприклад, у Данії). За даними світової статистики кожен 50-й житель планети грає в цю гру час від часу.</p> <p>Останніми роками найсильнішими вважаються спортсмени Данії, Індонезії, Великої Британії, Малайзії, Німеччини, Японії, Китаю.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i></p> <p>Розповідає про основні правила бадмінтону, згадавши, що попервах цими правилами користувалися також під час гри в теніс.</p>

Слайд 21 «Теніс»

Слайд 21 «Теніс»

Викладач фізичної культури.

Викладач географії.

Якщо не брати до уваги ігор давніх греків і римлян, в яких м'яч відбивали рукою або дерев'яною палицею, то перші згадки про гру, схожу на теніс, можна знайти у XII-XIII століттях в Італії. Гра називалася «джидоко», а м'яч у ній відбивався надітою на руку рукавицею, дерев'яним щитком або шкіряним ременем.

Офіційно вважається, що теніс з'явився XIV століття на території сучасної Франції. Французька знать захоплювалася «грою долонею» («же де пом»), яка справила неабиякий вплив на розвиток сучасного тенісу. Першими гравцями-аматорами були священнослужителі, і не тільки молоді семінаристи, але й священники більш високих звань: архієпископи і кардинали.

Гра проводилася в стінах монастирів, переважно на кам'яній підлозі. Згодом для зручності гри на руку, що б'є по м'ячу, почали надягати рукавичку, а м'яч відбивати дерев'яними предметами, які згодом трансформувалися в так звані ракетки. Ці дерев'яні предмети були мало схожі на сучасну ракетку.

Викладач фізичної культури.

Доповнює текст слайду інформацією про різновиди тенісу: реал-теніс, рекетс, королівський теніс.

<p style="text-align: center;">Слайд 22 «Теніс»</p>	<p>Слайд 22 «Теніс» Викладач географії. Викладач фізичної культури. Достовірно невідомо, хто винайшов теніс, але, за найпоширенішою версією, родоначальником гри був майор Волтер Вінгфілд. Він придумав гру для розваги гостей на прийомах у своєму особняку в Уельсі та 1873 року опублікував перші правила гри. Гра отримала назву «лаун-теніс» (англ. <i>lawn tennis</i>, <i>теніс для галявин</i>). Як основу він використовував сучасний йому теніс (реал-теніс). Як можливі батьки сучасного тенісу згадуються також британець Томас Генрі Гем і іспанець Аугурьо Перера, які адаптували гру рекетс, різновид тенісу, для трав'яних газонів. Гра почала стрімко розвиватися у Великій Британії та США, куди її завезли вже на початку 1874 року. В Україну теніс завезли англійські купці. 1890 року з'явилися перші клуби в Одесі та на заході України.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> Пояснює чому саме в Одесі (портове місто) і на заході України (близькість до Західної Європи) з'явилися перші тенісні клуби.</p>
<p style="text-align: center;">Слайд 23 «Хокей на траві»</p>	<p>Слайд 23 «Хокей на траві» Викладач фізичної культури. Викладач географії. Командна спортивна гра (по 11 гравців у команді) на майданчику 81-91×50-55 м, тривалість гри 60 хв. (4 тайми по 15 хв. з перервою). Спортивні снаряди — ключка і м'яч. Ігри, які нагадують сучасний хокей на траві, існували ще у 2-му тисячолітті до н. е. в Єгипті, Персії, Греції, на Американському континенті, в Японії та інших країнах. У середині XIX століття в Європі з'явилися хокейні клуби (перший у Великій Британії 1861 року); 1875 року Лондонська асоціація хокею склала першу збірку правил гри.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> Нагадує учням про взаємозв'язок появи праобразів хокею на траві з такими географічними чинниками: теплий клімат, рівнинний рельєф місцевості та ін. Пояснює чому саме перші хокейні клуби з'явилися у Великій Британії, нагадавши про географію торгівельно-економічних зв'язків між країнами (територіями) Британської імперії.</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Слайд 24 «Хокей на траві»</p>	<p>Слайд 24 «Хокей на траві» <i>Викладач географії.</i> <i>Викладач фізичної культури.</i> Міжнародну федерацію хокею на траві (ФІХ) засновано 1924 року, вона об'єднує 127 національних федерацій (2011р.). Хокей на траві входить до програми Олімпійських ігор з 1908 року (крім 1912 і 1924) у чоловіків і з 1980 року в жінок. Чемпіонати світу проводяться з 1971 року серед чоловічих команд, з 1976 — серед жіночих; чемпіонати Європи серед чоловічих команд — з 1970 року; змагання на Кубок чемпіонів європейських країн з 1969 року. У чемпіонатах світу успішно виступають хокеїсти Індії, Пакистану, Нідерландів, Німеччини, Іспанії. Хокей на траві популярний у Голландії, Німеччині, Іспанії, Бельгії, Англії, Ірландії, Аргентині, Австралії, Новій Зеландії, ПАР, Індії, Пакистані (національний вид спорту Пакистану), Малайзії.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Коротко розповідає про основні принципи, правила хокею на траві, доповнивши свою розповідь інформацією про міста (регіони) України, де хокей на траві має неабияку популярність (Вінниця, Суми та ін.).</p>
---	---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Слайд 25 «Хокей із шайбою»</p>	<p>Слайд 25 «Хокей із шайбою» Викладач фізичної культури. Викладач географії. Хокей із шайбою, канадський хокéй або просто: хокей, гóкей, гакі́вка (англ. <i>hockey</i>, від фр. <i>hoquet</i> — «палиця пастуха з гаком») — гра на льодовому майданчику, у котрій дві команди намагаються ключками закинути круглу шайбу у ворота суперника, які захищає воротар. Хокей популярний у багатьох країнах: передусім у Канаді й США, у Росії, Швеції, Фінляндії, Чехії, Словаччині, Латвії, Білорусі, де хокей - головний вид спорту. Перший турнір з хокею із шайбою у рамках Олімпійських ігор відбувся на літніх Олімпійських іграх 1920 року. З 1924 року хокей із шайбою переїхав до програми зимових Олімпійських ігор. Турнір з хокею із шайбою серед жіночих команд включено до олімпійської програми зимових Олімпійських ігор 1998 року в Нагано.</p>		<p><i>Викладач географії.</i> Нагадує учням про взаємозв'язок появи праобразів хокею із шайбою з такими географічними чинниками: тривала холодна зима, рівнинний рельєф місцевості, наявність водойм, які перемерзають узимку.</p>
--	--	--	---

Слайд 26 «Хокей із шайбою»*Викладач географії.**Викладач фізичної культури.*

Коли і де з'явилася гра в хокей, точно встановити неможливо. Ігри з ключками і м'ячем існували у різних народів: у Стародавньому Єгипті, Стародавній Греції («керетізейн», «керетізін», грец. *κερητιζειν*), у Середньовічній Європі. Монгольські даури грають у гру «бейкоу», схожу на хокей, вже близько 1 000 років.

Попередниками гри в хокей на льоду можна вважати такі ігри, як шотландське шинті, а також голландський «ейсколф» (*IJscolf*). В аналогічну гру «кнаттлейкр» (*knattleikr*) грають уже впродовж тисячоріччя в Норвегії, згадки про неї містять й ісландські саги. Існує свідчення, що в Англії для гри в хокей на льоду замість м'яча використовували *bung* — чіп з корку або дубового дерева, прообраз сучасної шайби.

Британські військовослужбовці й поселенці принесли гру в хокей до Північної Америки. 1825 року Джон Франклін пише, що «гра в хокей на льоду була ранковою зарядкою» на Великому Ведмежому озері під час однієї з його арктичних експедицій. Утім, відоме, що подібні ігри існували тут ще до приходу європейців: Сайлас Тершес Ренд описує 1894 р., що мікмаки (корінне населення Нової Шотландії) грали в гру «тооадіджик» (*tooadijik*), а також «волчамаадіджик» (*wolchamaadijik*). Останній варіант з'явився, ймовірно, після знайомства з хокеєм колоністів.

Викладач географії.

Одною з причин поширення хокею із шайбою в Північній Америці називає імміграцію з Європи до Нового Світу.

<p style="text-align: center;">Слайд 27 «Хокей з м'ячем»</p>	<p>Слайд 27 «Хокей з м'ячем» Викладач фізичної культури. Викладач географії. Хокéй з м'ячем, також гóкей з м'ячем, бéнді (англ. bandy) — спортивна командна зимова гра, яка проходить на льодовому полі за участі двох команд. В Україні офіційно використовують термін «хокей з м'ячем», хоча у світі більш поширена назва - «бенді».</p> <p>Країни, де ігри в хокей з м'ячем мають організований та регулярний характер, мають відповідні федерації або асоціації, які входять до Федерації міжнародного бенді (Federation of International Bandy) – 33 національні асоціації.</p> <p>Бенді був представлений на Зимових Олімпійських іграх 1952 в Осло як показова олімпійська дисципліна.</p> <p>Як вид спорту бенді визнаний Міжнародним олімпійським комітетом, однак офіційно до Олімпійської програми на зимові ігри досі не включений.</p>		<p><i>Викладач фізичної культури.</i> Інформує учнів про найбільш титуловані збірні з хокею з м'ячем серед європейських і азійських команд. <i>Викладач географії.</i> Повідомляє учням, що I Чемпіонат світу з бенді проходив у столиці Фінляндії Гельсінкі.</p>
---	---	--	--

Слайд 28 «Хокей з м'ячем»*Викладач географії.**Викладач фізичної культури.*

Оскільки людська цивілізація зародилася в регіонах з доволі жарким кліматом, усі давні ігри з м'ячем та ключкою проводилися не на льоду, а на траві. Давньогрецькі записи і зображення підтверджують, що приблизно за часів марафонської битви гра з м'ячиком і ключками була популярна в Елладі. Римські літописи містять численні описи знаменитої гри «паганіка» (лат. *paganica* — буквально «м'ячик»), в якій дві команди гравців загнутими палицями ганяли маленького шкіряного м'ячика, набитого волоссям. Дослідники припускають, що ця гра була запозичена римлянами в древніх греків.

Перший матч гри, що підходила під сучасне визначення бенді, було зіграно в Лондоні 1875 року.

Давньоруські літописні пам'ятки X-XI ст. знайдені в стародавніх монастирях, містять згадки про ігри, що можуть бути предками сучасного хокею з м'ячем.

Термін *bandy*, «бенді», походить з Британії. В Уельсі існувала гра «бандо», подібна до сучасного хокею на траві. Гра стала популярною в районі містечка Маргама в долині Гламорган — тамтешні широкі пляжі були підходящими майданчиками для неї.

Як зимовий вид спорту британський бенді бере свій початок на Фенських болотах у Східній Англії, де просторі затоплені луки і мілководдя утворювали взимку природні ковзанки.

Викладач фізичної культури.

Розповідає, що в праобрази хокею з м'ячем грали і взимку, і влітку, виокремившись згодом у зимовий вид спорту.

Викладач географії.

Звертає увагу на відповідний рельєф місцевості (просторі затоплені луки і мілководдя утворювали взимку природні ковзанки), де свого часу зароджувався хокей з м'ячем.

Слайд 29 «Географія спорту»*Викладач географії.**Викладач фізичної культури.*

Чим можна охарактеризувати "географію спорту"? Багато в чому - природними умовами країни, регіону. Очевидно, що зимові види спорту краще розвиваються на територіях з помірно-холодною зимою, тривалим і стійким сніговим покривом. А гірськолижний спорт, - у горах (відома "фабрика рекордів" в Медеу поблизу Алмати (Казахстан), знамениті трампліни і траси в Альпах). Щоправда, з будівництвом закритих ковзанок займатися ковзанярським спортом стало можливо й у країнах з більш теплим кліматом, а хокей із шайбою культивується в спекотній Каліфорнії і Флориді. У країнах і районах з тривалою суворою зимою і коротким літом заняття спортом просто неба майже неможливі.

Пропаганда спорту в засобах масової інформації сприяє розвитку географічної культури населення.

Уболівальники, що стежать за спортивними подіями, засвоюють разом з назвами футбольних клубів назви міст Англії, Німеччини, Франції, Іспанії, Італії, з назвою баскетбольних і хокейних клубів - міст і штатів США та Канади тощо. А назви екзотичних країн запам'ятовуються з участі їхніх спортсменів в Олімпійських іграх і світових чемпіонатах.

Дані географії спорту можуть бути використані для розміщення спортивних споруд, визначення кількості місць для глядачів, для будівництва нових спортивних центрів, для вироблення нормативів забезпеченості спортивними спорудами під час проектування міст.

Слайд 30 «Завдання додому»	<p>Слайд 30 «Завдання додому» Викладач географії. Викладач фізичної культури. Знайдіть у мережі Internet інформацію про географію походження таких спортивних ігор: крикет, крокет, сквош, гольф, настільний теніс, американський футбол, кінне поло, водне поло, пушбол, алтимат. Зробіть презентацію про одну з вищезгаданих ігор. Підготуйте, як додаток до презентації, коротку доповідь про спортивні, рухливі, народні ігри свого міста, району, села.</p>		
Слайд 31 «Інтернет-ресурси»	<p>Слайд 31 «Інтернет-ресурси» https://uk.wikipedia.org/wiki/Футбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Пеле https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_футболу https://uk.wikipedia.org/wiki/Баскетбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Волейбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Гандбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Бейсбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Софтбол https://uk.wikipedia.org/wiki/Бадмінтон https://uk.wikipedia.org/wiki/Теніс https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_тенісу https://uk.wikipedia.org/wiki/Настільний_теніс http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/istoriya-rozvitku-regbi.html https://uk.wikipedia.org/wiki/Хокей_на_траві https://uk.wikipedia.org/wiki/Хокей_із_шайбою https://uk.wikipedia.org/wiki/Хокей_з_м'ячем</p>		